

Indie jako nowy magnes dla globalnego kapitału w XXI wieku – analiza atrakcyjności Indii z perspektywy zagranicznych inwestorów

Artykuł ma na celu analizę współczesnej pozycji międzynarodowej Indii w kwestii przyciągania zagranicznego kapitału oraz ocenę atrakcyjności kraju z perspektywy zagranicznych inwestorów. W tym celu dokonano przeglądu aktualnej literatury na temat rządowych strategii przyciągania zagranicznego kapitału, najważniejszych indyjskich giełd oraz sektora start-upów. W artykule podjęto się także analizy barier jakie stoją przed Indiami w kontekście przyciągania zagranicznych inwestorów.

Aby zrozumieć współczesną pozycję międzynarodową Indii w zakresie przyciągania zagranicznego kapitału należy zapoznać się z szerszym kontekstem historycznym kraju w tej kwestii. Przeważnie uważa się, że Indie były zamknięte na zagranicznych inwestorów aż do lat 90. XX wieku. Prawda jest jednak taka, że po drugiej wojnie światowej kraj ten był otwarty na zagranicznych inwestorów aż do lat 60. XX wieku, kiedy rozpoczęto politykę silnie protekcyjnistyczną za sprawą rządów Indiry Gandhi. Protekcyjnizm ten był spowodowany znacznym odpływem rezerw walutowych, związanym z dzieleniem się zyskami z zagranicą, wypłatą dywidend czy też tantiem. Protekcyjnistyczna faza Indii trwała do 1980 roku i wiązała się m.in. z powstaniem specjalnej agencji zatwierdzającej planowane zagraniczne inwestycje, limitów zagranicznego kapitału w spółkach, ale również zakazów importu części produktów, które dało się wyprodukować w kraju. Celem tej strategii było uniknięcie sytuacji, w której Indie stałyby się miejscem jedynie końcowej produkcji dóbr, sprawiając tym samym, że wraz z zagranicznym kapitałem do Indii nie przepływałyby technologia ani know-how (Wancio, 2018).

Zastosowane strategie nie przyniosły jednak oczekiwanego rozwoju krajowego przemysłu i technologii, zatem od początku lat 80 Indie na nowo otworzyły się na zagraniczne inwestycje. W przeciwieństwie do Chin, Indie postawiły jednak na staranną selekcję zagranicznych projektów inwestycyjnych, wybierając te bardziej zaawansowane, które przyczyniłyby się do przepływu wiedzy i technologii do kraju. Początkowo transformacja ku otwartej gospodarce wolnorynkowej następowała powoli, jednak od 1991 roku znacznie przyspieszyła i Indie stały się jednym z najatrakcyjniejszych krajów dla zagranicznych inwestorów (Wancio, 2018). Skuteczność indyjskich starań przyciągnięcia zagranicznego

kapitału potwierdza wskaźnik Bezpośrednich Inwestycji Zagranicznych. Od początku XXI jego wartość wzrosła 20-krotnie, a skumulowany zagraniczny kapitał w postaci BIZ w tym kraju wynosi obecnie 1,05 biliona dolarów (*Foreign Direct Investment (FDI) in India, FDI Inflows* | IBEF, 2025).

Na szczególne wyróżnienie w kwestii przyciągania zagranicznego kapitału przez Indie zasługuje rządowy program „Make in India”, który rozpoczął się w 2016 roku i trwa do dziś. Jego głównym celem jest stworzenie silnego ekosystemu gospodarczego, wspierającego innowacje, biznes, zrównoważony wzrost gospodarczy, handel i inwestycje – zarówno krajowe jak i zagraniczne. Działania podejmowane w ramach inicjatywy „Make in India” dzielą się na trzy główne kategorie – ułatwienie robienia biznesu, rozwój infrastruktury oraz przyciąganie zagranicznego kapitału. W ramach ułatwienia robienia biznesu rząd podjął się przede wszystkim deregulacji i uproszczenia przepisów. Postawiono także na cyfryzację biurokracji, dzięki czemu biznesy mogą nie tylko składać wnioski o dofinansowanie w formie online, ale także zakładać w ten sposób działalność. Rozwój infrastruktury w ramach programu polega na tworzeniu nowych parków badawczych oraz przemysłowych, tworzeniu nowych dróg czy infrastruktury energetycznej, ale również na rozwijaniu potencjału kapitału ludzkiego np. poprzez promowanie przedsiębiorczości, ofertach mentoringu czy specjalnych programach wsparcia dla studentów. Przyciąganie zagranicznego kapitału w ramach programu opiera się głównie na liberalizacji przepisów dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych, w tym uproszczeniu zasad dotyczących wejścia i prowadzenia działalności przez zagranicznych inwestorów, ale również na oferowaniu specjalnych zachęt fiskalnych dla zagranicznych dawców kapitału w postaci np. ulg podatkowych. Indie aktywnie promują swój kraj oraz jego poszczególne sektory za granicą np. poprzez tworzenie anglojęzycznych stron z informacjami szczególnie istotnymi dla inwestorów. Na uwagę zasługuje także rozwój tzw. joint venture, czyli firm bazujących na współpracy zagranicznej firmy z lokalnym lub rządowym partnerem (*ABOUT US | Make In India*, 2025).

Oprócz atrakcyjnego ekosystemu biznesowego Indie mają do zaoferowania zagranicznym inwestorom dwie giełdy papierów wartościowych. Pierwszą z nich jest BSE, której nazwa powstała jako akronim Bombay Stock Exchange. Została założona w 1875 roku i jest najstarszą giełdą papierów wartościowych w Azji i 10 najstarszą giełdą na świecie. Notowane jest na niej około 6000 spółek, co czyni ją jedną z największych giełd na świecie. Jej kapitalizacja w 2024 roku przekroczyła 5 bilionów dolarów (*BSE - What Is Bombay Stock Exchange?*, 2025). Nowoczesny elektroniczny system transakcyjny BOLT sprawia, że każdy może zacząć inwestować na BSE z każdego miejsca na świecie poprzez maklera lub biuro

maklerskie (*Online trading mechanism in Indian stock exchange | Bonanza Portfolio Ltd, 2025*). Giełda oprócz akcji spółek oferuje obrót papierami dłużnymi, takimi jak obligacje korporacyjne, udziałami w funduszach, towarami, instrumentami pochodnymi oraz ETF-ami. Podlega ona regulacji przez SEBI, czyli Securities and Exchange Board of India, która dba o transparentność giełdy oraz przestrzeganie najważniejszych przepisów rynków finansowych, takich jak normy ujawniania informacji, co sprawia, że jest ona atrakcyjna dla zagranicznych inwestorów (*Bombay Stock Exchange (BSE) - Meaning, Working & Advantages, 2025*).

Drugą indyjską giełdą jest NSE, czyli National Stock Exchange. Założona w 1992 roku, jako giełda oferująca w pełni elektroniczny obrót papierami wartościowymi stała się inspiracją dla BSE, do wprowadzenia systemu BOLT (1995). Nowoczesność NSE sprawiła, że szybko stała się ona liderem giełdowym w Indiach, a jej kapitalizacja w 2024 przekroczyła 5,2 biliona dolarów. Opiera się ona na systemie NEAT (National Exchange for Automated Trading). Jest to bardzo innowacyjny system - oferty kupna i sprzedaży są dzięki niemu realizowane w czasie rzeczywistym, przy użyciu panelu użytkownika. W ten sposób zmniejszone jest ryzyko błędów, oszustw oraz giełda jest efektywniejsza, a inwestorzy mogą szybciej reagować na informacje cenoczułe. To w połączeniu z szerokim wachlarzem dostępnych typów instrumentów sprawia, że giełda ta jest atrakcyjna dla zagranicznych inwestorów (*Bombay Stock Exchange (BSE) - Meaning, Working & Advantages, 2025; What Is the Difference Between NSE and BSE?, 2025*).

Nowoczesne giełdy o ogromnej kapitalizacji to zaledwie wierzchołek tego, co Indie mają do zaoferowania zagranicznym inwestorom. Kraj ten może pochwalić się trzecim największym ekosystemem startupowym na świecie, a jednym z kluczowych motorów tego sukcesu jest program rządowy „Startup India”, zainicjowany w 2016 roku. Celem programu było stworzenie silnego, przyjaznego środowiska dla startupów, co ma wspierać zrównoważony rozwój gospodarczy kraju oraz generować nowe miejsca pracy na dużą skalę. W ramach programu wprowadzono szereg rozwiązań ułatwiających zakładanie i prowadzenie startupów. Postawiono na uproszczenie regulacji, między innymi poprzez wprowadzenie systemu zgodności opartego na samocertyfikacji, co znacznie ograniczyło biurokrację. Powstała również platforma Startup India Hub – centralne miejsce dla całego ekosystemu startupowego, umożliwiające wymianę wiedzy, dostęp do finansowania i bezpośredni kontakt z rządem oraz instytucjami regulacyjnymi. Platforma pełni także funkcję przestrzeni networkingowej, co jest kluczowe w rozwoju młodych firm, ponieważ łączy przedsiębiorców z inkubatorami, akceleratorami, inwestorami i instytucjami rządowymi. Oferuje również bezpłatne usługi doradcze, materiały edukacyjne, informacje o dostępnych programach

wsparcia oraz funkcjonuje jako bank pomysłów. Rząd zadbał także o kwestie prawne i finansowe – startupy mogą liczyć na przyspieszone rozpatrywanie wniosków patentowych przy niższych kosztach oraz na preferencyjne warunki podatkowe, w tym zwolnienia z podatku od zysków kapitałowych. Tego typu ulgi znacząco obniżyły koszty pozyskiwania finansowania i zwiększyły atrakcyjność inwestycyjną młodych firm. Indie aktywnie wspierają rozwój startupów również w sektorach zaawansowanych technologii, takich jak biotechnologia oraz promują przedsiębiorczość wśród studentów. Dodatkowo, aby podkreślić znaczenie innowacyjności i nowoczesnej gospodarki, 16 stycznia ogłoszono Narodowym Dniem Startupów – symbolicznym wyrazem uznania dla rosnącej roli tego sektora w indyjskiej gospodarce (The State Of Indian Startup Ecosystem Report, 2024). Warto zaznaczyć, że sukces indyjskiego rynku startupowego nie opiera się wyłącznie na wsparciu rządowym. Ogromne znaczenie ma tu również liczna, wykształcona siła robocza biegle posługująca się językiem angielskim, demokratyczny system państwowy, a także ogromny rynek wewnętrzny, który generuje rosnące zapotrzebowanie na nowoczesne usługi. Wszystkie te czynniki tworzą unikalne warunki do rozwoju przedsiębiorczości na globalną skalę (Wancio, 2018).

Mimo imponującego rozwoju gospodarczego, obecności nowoczesnych i dostępnych giełd papierów wartościowych i dynamicznie rosnącego sektora startupowego, Indie wciąż napotyka poważne przeszkody, które powstrzymują napływ zagranicznego kapitału. Jedną z nich jest szybko rosnący poziom płac. Przez lata niska cena siły roboczej była jednym z głównych atutów przyciągających inwestorów, jednak obecnie tempo wzrostu wynagrodzeń w Indiach sugeruje, że kraj ten może wkrótce przestać być konkurencyjny kosztowo w porównaniu z innymi gospodarkami rozwijającymi się (Fryzeł, 2022).

Dodatkowym czynnikiem odstrasającym kapitał zagraniczny jest niestabilność polityczna. Indie i ich sąsiedzi są narażone na działalność ugrupowań terrorystycznych, co wzbudza obawy o bezpieczeństwo inwestycji. Ryzyko to zwiększa się przez możliwość połączenia się tych ugrupowań i powstania tzw. „korytarza terrorystycznego” (Katarzyna Hołdak, 2006). Wewnętrzne napięcia, jak konflikt hindusko-muzułmański, problemy związane z systemem kastowym, słaba integracja niektórych stanów – zwłaszcza Dżammu i Kaszmiru – oraz rosnący nacjonalizm hinduski, który może podważać fundamenty demokracji, dodatkowo pogłębiają niestabilność i niepewność inwestycyjną („Stosunki USA-Indie”, 2023).

Indie borykają się także z technologicznym zapóźnieniem względem największych gospodarek świata. Dystans ten szczególnie widoczny jest w zaawansowanych sektorach przemysłu i innowacji. Problemem pozostaje również przestarzała infrastruktura – mimo postępu w tej dziedzinie, kraj wciąż zmaga się z niedoborem podstawowych rozwiązań

transportowych i energetycznych. Nie bez znaczenia są również niedoskonałości w systemie prawnym. Obowiązujące regulacje nadal nie spełniają międzynarodowych standardów, zwłaszcza w zakresie ochrony własności intelektualnej, co z perspektywy zagranicznych firm technologicznych i startupów stanowi poważne ograniczenie. Patenty, tajemnica handlowa czy know-how często nie są wystarczająco chronione. Ostatnią, lecz równie istotną barierą jest niedobór wykwalifikowanych kadr. Choć Indie mogą się pochwalić ogromną liczbą absolwentów szkół wyższych – około 300 tysięcy rocznie – to wielu z nich nie posiada umiejętności odpowiadających potrzebom nowoczesnego rynku pracy. Niedopasowanie kompetencji do wymagań dynamicznie rozwijającej się gospodarki skutkuje tym, że potencjał ludzki nie jest w pełni wykorzystywany (Fryzeł, 2022). Wszystkie te czynniki razem sprawiają, że pomimo ogromnego potencjału i licznych inicjatyw wspierających innowacje, Indie wciąż muszą pracować nad stworzeniem bardziej stabilnego, przewidywalnego i przyjaznego środowiska dla zagranicznych inwestorów.

Podsumowując, Indie, choć w przeszłości momentami zamknięte na zagraniczne inwestycje zdołały zbudować ekosystem gospodarczy atrakcyjny dla zagranicznych inwestorów. Przyczyniły się do tego programy „Make in India” oraz „Start up India” zainicjowane w 2016 roku, które opierały się głównie na deregulacji i ułatwieniu prowadzenia biznesu i liberalizacji polityki związanej z zagranicznym kapitałem, a także wspieraniu przedsiębiorczości i początkujących biznesów. Atrakcyjność Indii dla zagranicznych inwestorów potęgują dwie największe krajowe giełdy papierów wartościowych – BSE i NSE, każdej z których kapitalizacja w 2024 roku przekracza 5 bln dolarów. Kraj ten zmaga się jednak z problemami, które zmniejszają jego atrakcyjność w oczach zagranicznych inwestorów. Są to m.in. niestabilność polityczna, aspekty regulacyjne oraz niedostateczna infrastruktura i jakościowe braki w kapitale ludzkim.

Bibliografia:

ABOUT US | Make In India. (2025). <https://www.makeinindia.com/about>

Bombay Stock Exchange (BSE)—Meaning, Working & Advantages. (2025).

Www.Bajajfinserv.In. <https://www.bajajfinserv.in/what-is-bse>

BSE - What is Bombay Stock Exchange? | Advantages and Various Investment Methods.

(2025). Groww. <https://groww.in/p/bombay-stock-exchange>

Foreign Direct Investment (FDI) in India, FDI Inflows | IBEF. (2025). India Brand Equity

Foundation. <https://www.ibef.org/economy/foreign-direct-investment>

Fryzeł, B. (2022). *Smoki i gazy: Rzecz o współczesnym pejzażu zarządzania międzynarodowego*. 2 (Wydanie I). Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

Katarzyna Hołdak. (2006). Indie—Nowe mocarstwo. *Bezpieczeństwo Narodowe*.

Online trading mechanism in Indian stock exchange | Bonanza Portfolio Ltd. (2025).

<https://www.bonanzaonline.com/online-trading-mechanism.php>

Stosunki USA-Indie: Wygodne partnerstwo anizeli stabilny sojusz. (2023, lipiec 17). *Warsaw*

Institute. <https://warsawinstitute.org/pl/stosunki-usa-indie-wygodne-partnerstwo-anizeli-stabilny-sojusz/>

The State Of Indian Startup Ecosystem Report. (2024). Inc Datalabs.

Wancio, A. (2018). *Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na innowacyjność gospodarek wschodzących: Przypadek Indii*. Wydawnictwo Naukowe Semper.

What is the Difference Between NSE and BSE? (2025). [Www.Bajajfinserv.In](http://www.bajajfinserv.in).

<https://www.bajajfinserv.in/difference-between-nse-and-bse>